МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ

DOI: https://doi.org/10.31392/conf.UDU.2023.16.02

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Національна академія педагогічних наук України
Міжнародна асоціація ректорів педагогічних університетів Європи
Благодійний фонд польсько-українського партнерства

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ

Матеріали
Міжнародного форуму
. . .
16 лютого **2023**

Київ
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова
2023

УДК 37.018-048.35:316.32-049.5(082)
М 74

Рекомендовано до друку Вченою радою
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 2 від 26 січня 2023 року)

За загальною редакцією** академіка **В. П. Андрущенка

Редакційна колегія:

Віктор Андрущенко – в. о. ректора УДУ імені Михайла Драгоманова *(голова редакційної колегії);*
Лєшек Корпоровіч – професор Яггелонського університету (Республіка Польща);
Роман Вернидуб – проректор з навчально-методичної роботи УДУ імені Михайла Драгоманова *(заступник голови редакційної колегії*);
Григорій Торбін – проректор з наукової роботи УДУ імені Михайла Драгоманова *(заступник голови редакційної колегії);*
Павло Горінов – в. о. директора навчально-наукового інституту права УДУ імені Михайла Драгоманова;
Володимир Євтух – декан факультету соціально-політичних наук УДУ імені Михайла Драгоманова;
Юрій Кондратьєв – директор Міждисциплінарного центру складних систем УДУ імені Михайла Драгоманова;
Микола Кириченко – директор Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» НАПН України;
Лариса Лук'янова – директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України;
Наталія Мозгова – завідувач кафедри філософії УДУ імені Михайла Драгоманова;
Тарас Олефіренко – декан педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;
Василь Федоришин – декан факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського УДУ імені Михайла Драгоманова;
Сергій Русаков – директор навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова;
Наталія Титова – завідувач кафедри професійної освіти УДУ імені Михайла Драгоманова;
Таміла Новіцька – директор Центру молодіжної політики УДУ імені Михайла Драгоманова.

М 74 **Модернізація педагогічної освіти у глобальному вимірі безпеки соціально-турбулентного світу** : збірник матеріалів міжнародного форуму / за заг. ред. акад. В. П. Андрущенка. – Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. – 455 с.

До збірника увійшли матеріали учасників Міжнародного форуму, де розглядаються актуальні питання стратегічних напрямів пріоритетів галузей наук і знань, зокрема з неперервної освіти та педагогічної інноватики, освітньої політики, публічного управління та громадського самоврядування.

Матеріали збірника можуть бути використані науковцями, практиками, здобувачами вищої освіти в галузі філософії, політології, управління, психології, педагогіки та дотичних до них наук.

УДК 37.018-048.35:316.32-049.5(082)

DOI: https://doi.org/10.31392/conf.UDU.2023.16.02

© Автори статей, 2023
© Редакційна колегія, 2023
© Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023

– реорганізації системи перепідготовки та підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу шляхом створення єдиних центрів перепідготовки на базі провідних вузів індустрії туризму;

– створенні тренінгових центрів, оснащених сучасним обладнанням, що постійно оновлюється, для проведення практичних занять, проходження практик, посиленні матеріально-технічної та науково-методичної бази освітніх установ;

– заохоченні викладачів систематично підвищувати свою кваліфікацію та самим отримувати досвід роботи у сфері туризму та гостинності на підприємствах галузі.

Використана література:

1. Матеріали круглого столу «Тенденції розвитку туристичної освіти за кордоном: історичний огляд та сучасні реалії Швейцарії. 2019. URL: https://fpgoe.npu.edu.ua/wpcontent /uploads/2021/02/%D0%9A%D1%80%D1%83%D0%B3%D0%BB%D0%B8%D0%B9_%D1%81 %D1%82i%D0%BB_23_%D0%B6%D0%BE%D0%B2%D1%82%D0% BD%D1%8F_2019.pdf.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. 3-е вид., допов. Київ : Академвидав, 2016. 352 с.
3. Тимофій О. Підготовка майбутніх фахівців з організації сільського зеленого туризму в Україні. Обрії. Науково-педагогічний журнал. 2012. № 2 (35). С. 83-84.
4. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування : навч. посіб. 2-е вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2006.
5. Туризм під час війни URL: https://www.rbc.ua > ukr > travel

УДК 364.4:37.01

Вайнола Р. Х.
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри соціальної освіти та соціальної роботи
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна

ІННОВАЦІЇ В СОЦІАЛЬНО-ВИХОВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ

Поняття «інновація» нині постає як суттєвий елемент розвитку освіти, забезпечення вимог модернізації, оновлення та реалізації актуальних завдань соціального виховання особистості громадянина, можливостей оптимізації освітнього процесу в умовах соціально-турбулентного світу.

Термін інновація означає нововведення, новизну, зміни, засіб і процес, що передбачає введення чогось нового. Інновації відображаються в тенденціях накопичення й видозміни ініціатив і нововведень в освітньому просторі; спричиняють певні зміни у сфері освіти. Стосовно педагогічного процесу інновація, пер за все, означає введення нового у цілі, зміст, методи і форми навчання і виховання, організацію спільної діяльності учасників педагогічного процесу. Так П. Волкова інновацію освіти визначає як «цілеспрямований процес часткових змін, що ведуть до модифікації мети, змісту, методів, форм навчання й виховання, адаптації процесу навчання до нових вимог» [1, с. 403]. У сучасних психолого-педагогічних дослідженнях педагогічна інновація розглядається як

одне з найбільш можливих для педагогічної практики джерело нових ідей, підходів і технологій [2].

Інновація в системі соціально-виховної діяльності виконує наступні завдання: виступає джерелом виявлення протиріч в розвитку масової педагогічної практики, через впровадження інновацій відбувається найбільш ефективне і швидке просунення досягнень науки в практику; інновація втілює перспективні наукові ідеї, матеріалізує їх , робить привабливими; результати інноваційної діяльності виступають засобом переконання не тільки працівників освітньої сфери, а й громадськості, створюють підґрунтя для просунення інновацій .

Саме тому постає актуальне завдання упровадження інновацій в освіті – вивчення, узагальнення і розповсюдження передового педагогічного досвіду, тобто проблема імплементації інновацій у практику. Найчастіше педагогічний пошук будується на основі (під впливом) певного досвіду. Ми вважали за доцільне визначити такі аспекти значення інноваційного досвіду в соціально-виховній діяльності: створення проектів майбутніх перетворень; виявлення оригінальних ідей та задумів; досягнення ефективних сполучень змісту, форм та методів роботи; упровадження нових методик; узагальнення та пропаганда досягнутих результатів.

Як інноваційний ми можемо сприймати педагогічний досвід, що реалізує прогресивні тенденції розвитку соціально-виховної роботи, якому притаманні такі ознаки: ґрунтування на новітніх науково-методичних досягненнях; створення якісно нового контенту соціально-виховного процесу; досягнення оптимально можливих в конкретних умовах і ситуаціях результатів.

Нами визначено такі *критерії інноваційності досвіду* в соціально-виховній роботі:

- актуальність та перспективність (відповідність вимогам життя, тенденціям суспільно-економічного розвитку, науково-технічного прогресу, робота досвіду «на перспективу», бачення нових можливостей удосконалення педагогічної діяльності);
- новизна в цілепокладанні, відборі змісту, форм та засобів організації педагогічного процесу;
- відповідність основних категорій базовим положенням сучасної науки (урахування таких провідних підходів, як: співробітництво і співтворчість; поєднання індивідуального підходу і колективної діяльності; розвиток активної життєтворчої позиції учасників соціально-виховного процесу; оновлення змісту і способів реалізації педагогічних завдань);
- наявність відчутних, стабільних отриманих результатів (передовий досвід має приносити вагомі результати: позитивні зрушення в характері соціалізації, рівнях вихованості, в загальному та соціальному розвиту здобувачів освіти, підвищенні престижу інституції, агенції тощо);
- можливість імплементації досвіду в близьких умовах, його трансформації на інші об’єкти (мають бути розроблені такі етапи та техніки використання досвіду, що дозволяють відокремлювати досвід від особистості носія та ефективно відтворювати цей досвід в нових умовах);
- оптимальний розподіл сил, засобів, часу і ресурсів для досягнення найкращого можливого результату;
- достатня апробація та репрезентативність (забезпечується лонгітюдністю досвіду, єдністю кількісних та якісних методів дослідження, використанням адекватних меті та завданням діагностичних методів).

Таким чином, нами розроблено такий *алгоритм роботи з педагогічним досвідом*, що ми визначаємо як інноваційний:

- виявлення, первинна діагностика і оцінка досвіду (за наведеними вище критеріями);

- накопичення фактичного матеріалу, його узагальнення, систематизація;
- опис педагогічних явищ (чи їх реконструкція по документам та свідоцтвам) в реальній послідовності подій;
- теоретико-методичний аналіз (визначення головних ідей, задумів, технологій втілення);
- узагальнення і рекомендації, щодо практичного використання досвіду в сучасних умовах та різних освітніх середовищах.

Використана література:

1. Волкова Н. П. Педагогіка. К. : Академвидав, 2019. 616 с.
2. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи : монографія ; за ред. П. Ю. Сауха. Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 443 с.

УДК 378.091.3:378.011.3-051]:62/68

Ваніна Н. М.
кандидат економічних наук, доцент,
науковий співробітник Інституту професійної освіти НАПН України
м. Київ, Україна

ІННОВАЦІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ТЕХНОЛОГІЇ В ОБЛАСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЕКОНОМІКИ

Найголовнішим завданням сучасного суспільства є перехід до нових технологій в освіті, які сьогодні мають чітко виражений інноваційний характер. Інновації освіті пов'язані насамперед з інформатизацією суспільства та розвитком інформаційного освітнього простору. Необхідність змін диктує саме життя з її темпом, що постійно прискорюється. Знання, які сьогодні отримує здобувач освіти, старіють протягом 2–3 років, та цей процес згодом лише загострюватиметься. Крім того, йому необхідно добре розумітися на змінах, що відбуваються в українському суспільстві, пов'язаних із війною та майбутнім відновленням економіки.

У сучасній школі економічні знання надають, переважно, викладачі гуманітарного циклу, тоді як практичну підприємницьку підготовку здійснюють викладачі технології. Саме освітня сфера «Технологія» закладає міцну основу для здобуття учнями закладів професійної (професійно-технічної) освіти базових компетенцій у сфері підприємництва та економіки. Підготовка учнів у сфері підприємництва повинна базуватися на глибоких знаннях та практичних вміннях щодо освоєння конкретних процесів перетворення та використання матеріалів, енергії, інформації, об'єктів природного та соціального середовища. Тому основним завданням викладача технології в сучасних умовах є навчання певним поліпрофесійним знанням та на їх основі формування відповідних практичних умінь та навичок, які згодом будуть основою для самореалізації у професійній діяльності. Не викликає сумніву той факт, що для того, щоб майбутній викладач міг виховати активних, соціально відповідальних, заповзятливих людей, він сам повинен володіти широким спектром знань, умінь і навичок у галузі підприємницької діяльності, а також володіти індивідуальними діловими якостями. Звідси випливає об'єктивна